

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

84 yaşlı qadını
13 manata
görə
öldürdülər

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14 mart 2017-ci il Çərşənbə axşamı № 56 (6670) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Bakıda yeni tikinti bumu başlayır - bütün "xruşovka"lar söküləcək

Artur Rasi-zadə qərar imzaladı; "Pilot layihə" kimi 1-ci mikrorayon yenidən qurulacaq, sonra isə...

yazısı səh.13-də

Reket "jurnalist"lərə qarşı əməliyyatın yeni təfərrüatları bilindi

yazısı səh.5-də

Azərbaycanın MSŞT-dən çıxarılmasına kimlər sevindi, kimlər pəjmürdə oldu...

yazısı səh.6-də

"Ermənistan hiss edir ki, Azərbaycan ərazilərini geri qaytarmağa hazırlaşır" - ekspert

yazısı səh.8-də

Türkiyəyə qarşı Avropa ölkələrinin davranışlarında ABS-in də əli varmı...

yazısı səh.9-də

Rəsul Quliyevlə Cəmil Həsəni bir-birini "qırır"

yazısı səh.10-də

Azərbaycan iqtidarı Türkiyəyə tam dəstək verir, bəs müxalifət?

yazısı səh.12-də

Azərbaycan müxalifətindən iqtidara canıyananlıq davranışı...

yazısı səh.10-də

İran ətrafında həlqə yenə daralır: İsrail Moskvanı Tehrandan ayırmağa çalışır

yazısı səh.12-də

Üç rayondan 5 avtomobil oğurlayan dəstə saxlanıldı

yazısı səh.14-də

Bu gün ilaxır çərşənbə - Torpaq çərşənbəsidir

yazısı səh.15-də

Ölkəmiz yeni beynəlxalq skandalla üzləşib

ARIF ƏSGƏROV AZƏRBAYCANI BİABIR ETDİ - 56 MİLYONLUQ YEYİNTİNİN ÜSTÜ AÇILDI

İsveçdə üzə çıxan korrupsiyanın arxasından sabiq dəmir yolu rəisinin adı çıxdı; onun yaxın vaxtlarda həbs ediləcəyi real görünür

musavat.com
Toğrul İsmayıl

yazısı səh.4-də

Rusiyavə ABS-in Qarabağda dair ortaq hərəkət planı...

İki mühüm vasitəçinin münacişinin həllinə yönəlik diplomatik həmləsini əngəlləyən səbəblər; amerikalı diplomatın Bakı və İrevana göndərdiyi mesajın pərdəarxası...

yazısı səh.11-də

Elxan Süleymanov:
"AS PA-da üzvlərini Azərbaycana qarşı səs verməyə qəti məcbur etmiş yeganə siyasi qrup Sosialistlər qrupu idi"

yazısı səh.3-də

Siyavuş Novruzov:
"Facebook-da yoxam, mənimki dədə-baba qaydasıdır"

yazısı səh.5-də

Vüqar Bayramov:
"Əmək pensiyası üçün tələb olunan 12 illik stajın ləğv edilməsi müsbət haldır"

yazısı səh.7-də

14 mart - o, böyük prosesin başlanğıcı da ola bilər...

Hüseynbala SƏLİMOV

Nəhayət ki, Böyük Britaniyanın Avropa Birliyindən çıxmaqla bağlı prosedurlara başlayacağı gün təxminən də olsa bildi - bu gün, martın 14-ü belə bir tarix kimi təqvimə düşməyə iddialıdır.

Təbii ki, artıq məşhur "brekzit" - Böyük Britaniyanın AB-dən çıxmaq prosesi ucqarlarda elə bir maraq doğurmur, insanlar artıq buna adi bir məsələ kimi baxır və düşüncülər ki, avropalıların öz işidir - qoy, kiminlə istəyirlərsə birləşsintlər, ya da ayrılınsınlar.

Təkcə Avropanın özündə bu hələ də qorxulu yuxu kimi təsir etməkdədir. Hələ də insanlar ümid edirlər ki, hansısa qeyri-adi bir hadisə bu prosesin qarşısını alacaqdır.

Amma qərar qərardır və Britaniya AB-dən çıxmaqda ısrarlıdır. Sadəcə, elə ola bilər ki, bu təkcə onun AB-dən çıxması prosesi olmasın, həm də dənizlər dövlətinin özünün də parçalanmasına start verilsin. Qeyd edək ki, heç də qeyri-real məsələ deyildir bu...

Xatırlayırınsınızsa, Britaniyanın məşhur qərarından bir qədər əvvəl Şotlandiyanın ondan ayrılması haqda referendum keçirilmişdi. Sonra da İngiltərə ilə Şotlandiya arasında AB-dən çıxmaq məsələsinə çox fərqli münasibət oldu - şotlandlar AB-də qalmağa səs verdilər...

İndi bunlar hamıya bəlli bir məsələlərdir. Bəlli olmayan sa digər detallardır. O da budur ki, hamı bir sual üstündə baş sındırır: bu, başlanğıcdır, yoxsa... Sizi əmin edib deyə bilmirəm ki, heç kim həmin sualın cavabını bilmir...

Hamı Avropadakı siyasi partiyaların platformalarını izləməkdədir ki, bəlkə bu yolla indicə səsləndirdiyimiz suala cavab tapa bilərlər. Amma hələki cavab yoxdur...

Bir tərəfdən hamı məyusdur ki, on illərlə addım-addım inteqrasiya yolunda irəliləmişdilər. İndi necə olsun? Bütün bunların üstündən bircə qərarla xətt çəkilsinmi?

Fəqət, güman etmirəm ki, hər şeyin üstündən xətt çəkilecək. Böyük ehtimalla çox məqamlar toxunulmamış qalacaq. Amma yenə də ayrılıq ayrılıqdır və bununla barışmaq lazımdır. Bizim də bundan əndişələnmək və avropalıların əvəzinə onların problemlərinin acısını yaşamaq fikrimiz yoxdur...

Sadəcə, orientirlər dəyişir. Uzun illər Avropa ilə inteqrasiya, Avropa institutları ilə qovuşmaq neçə - neçə ölkənin əsas orientirləri olmuşdu və bu gün məlum olur ki, daha buna can atmağa elə bir ehtiyac yoxdur - necə deyirlər, film başa çatıb...

Daha konkret olsaq, Azərbaycan məmurları neçə illər idi ki, Avropaya qarşı etməklə məşğul idi. Könülsüz - könülsüz avropalı siyasi və ictimai xadimləri qəbul edir, onlara yalançı vədlər verirdik.

Ona görə də zərrə qədər şübhə etmirəm ki, ingilislərin qərarına hamıdan çox sevinən bizim məmurlarımız və hökumətimiz oldu. Bir daha deyirəm ki, neçə illər idi avropalıların gah siyasi məhbus problemini qaldırır, gah da bu və yaxud digər sahədə islahatların aparılmamasından şikayətlənirdilər.

Düzdür, şanlı hökumətimiz bütün bunlara qəhrəmancasına sinə gerir və öz bildiyini edirdi. Sadəcə, bəzən gözəndə pərdə asmaq üçün bəzi kiçik və əhəmiyyətsiz güzəştlər edirdilər ki, bizlər də bunu təntənə ilə Avropanın hökumətimizə təzyiqli kimi dəyərləndirdik...

İndi bunlar olmaya da bilər. Ona görə ki, Böyük Britaniya presedent yaratdı, özü də böyük presedent. Düzdür, britaniyalıların digər Avropa institutları ilə vidalaşmaq fikri yoxdur, onlar yalnız Avropa Birliyindən çıxırlar.

Amma presedent presedentdir - kiminin xoşuna AB gəlmir, başqa birisi isə Avropa Şurasını sevmir...

Məsələ də elə bundadır. Britaniya özü də bilmədən böyük prosesin istiqamətini dəyişdi. İndiyədək hamıya elə gəlirdi ki, bütün yollar Avropaya aparır. Ucqarlardakı bəzi sərt rejimlər müxtəlif bəhanələrlə bu prosesdən yayınmağa cəhd edirdilər.

İndi isə bütün bunlara ehtiyac qalmayacaq. Böyük ehtimalla daha avropalı siyasət və ictimaiyyət adamlarının da intonasiyası da əvvəlki kimi inamlı olmayacaqdır. Daha onlar əvvəlki kimi tələb edə bilməyəcək, çünki artıq kimin adından tələb etmək məsələsi bir az qəlizləşib...

Bizim hökumət, bizim məmurlarsa böyük ehtimalla sevinirlər. Bəlkə də sevinirlər ki, bir gün onlar da lap ingilislər kimi tutaq ki, Avropa Şurasını tərk etmək haqqında qərar verə bilərlər.

Belə baxanda, niyə də yox? Məgər bizim məmurlar və ya bizim hökumətimiz ingilislərdən əskikdirmi? Qərəz, adama elə gəlir ki, əvvəl kompas vardı və biz hara üzdüyümüzü bilirdik. İndi isə...

Məlum olduğu kimi, Mədən Sənayesində Şəffaflıq Təşəbbüsü (MSŞT) Beynəlxalq İdarə Heyətinin martın 7-8-də Kolumbiyanın paytaxtı Boqota şəhərində keçirilən 36-cı toplantısında Azərbaycanın bu beynəlxalq koalisiyada fəaliyyəti (statusu) dayandırılıb.

Bundan sonra Dövlət Neft Fondunun icraçı direktoru Şahmar Mövsümov bəyanat yayaraq Azərbaycanın MSŞT-ni rəsmi şəkildə tərk etdiyini bildirdi. Bunun ardından Azərbaycan vətəndaş cəmiyyəti təmsilçiləri arasında gedən mübahisə daha da güclənib. Yalnız birmənalı fikir ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın bu təşəbbüsdən çıxması ölkə üçün heç də müsbət hadisə deyil.

Bu hadisəyə münasibət bildirən "Financial Times" qəzeti də yazır ki, Azərbaycan hökumətinin Mədən Sənayesində Şəffaflıq Təşəbbüsünü (MSŞT) tərk etməsi Avropaya istiqamətlənəcək multi-milyard dollarlıq qaz layihəsi üçün tələb olunan krediti sual altına qoyub.

Qəzet iddia edir ki, Xəzər dənizində yerləşən qaz yataqlarının Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə Avropaya birləşdirilməsi üçün 46 milyard dollar həcmində layihəyə Azərbaycanın töhfəsi risklə üzləşir: "Bakının təşkilatdan çıxması bu layihənin maliyyə sponsorlarını ticari sövdələşmə ilə şəffaflıq və yaxşı idarəçilik arasında seçim qarşısında qoyacaq".

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu məsələyə münasibət bildirən Neftçilərin Hüquqlarını Müdafiə Təşkilatının sədri Mirvari Qəhrəmanlı Azərbaycanın bu təşəbbüsdən çıxarılması prosesinin məqsədyönlü şəkildə aparıldığını bildirdi: "Mən bir neçə gündür ki, özümə gələ bilmirəm. Azərbaycanın mütləq dərəcədə həmin qurumda qalmasını və oradakı fəaliyyətinin bərpa olunmasını istəyən QHT-lərə nə cür təhqirlər yağdırıldığını siz də gördünüz. Təşkilatın məhz şirkətlərin şəffaflığı, onların reytingi ilə bağlı udduğumuz qrantı da rüşvət adlandırdılar. Hansı ki, bu qrantdan 5 nəfər ekspert maaş alıb, mədən sənayesində çalışan şirkətlərdə şəffaflıq və hesabatlılıqla əlaqədar qiymətləndirmə hazırlamalı idilər. Mənim ailəmə, qızıma qarşı da xoşagəlməz sözlər yazıldı, ismarış qutuma hədələr gəlməyə başladı. EİTİ nədir? EİTİ siyasətdən uzaq, hasilat sənayesində şəffaflıqla əlaqədar 12 prinsip və standartları olan təşəbbüsdür, beynəlxalq qurum deyil. Təşəbbüsə Azərbaycan ilkin olaraq qoşulub və o zaman

güclü koalisiya yarandı. Koalisiya Şurası da mütəxəssislərdən ibarət oldu. Koalisiya Şurası 7 nəfərdən ibarət idi, onlar İncilab Əhmədov, Sabit Bağirov, Azər Mehtiyev və digərləri idi. Biz prinsiplərə uyğun olaraq işləyirdik. Azərbaycanda 2014-cü ildə bütün QHT-lərə, o cüm-

sən də AXCP yetkililəri tərəfindən hücumlar başladı. EİTİ prinsiplərindən anlayışı olmayan insanlar çalışdı ki, Azərbaycan bu təşəbbüsdə qalmasın. Proses məqsədyönlü getdi. Azərbaycanın MSŞT-dən çıxmasını istəyən qruplar buna nail oldu".

yətinin inkişafı və ölkənin kredit reytingi üçün mənfi məsələlər olacaq. Ona görə də hökumət belə tələsik addım atmamalı, verilən təkliflərə uyğun olaraq müəyyən islahatlar aparmalıdır. Çünki bu, ölkəmizə daha çox lazımdır. Ümid edək ki, emosiyalarla yox, ölkənin gələcəyi üçün

Azərbaycanın MSŞT-dən çıxarılmasına kimlər sevindi, kimlər pəjmürdə oldu...

Mirvari Qəhrəmanlı: "EİTİ prinsiplərindən anlayışı olmayan insanlar çalışdı ki, Azərbaycan bu təşəbbüsdə qalmasın"

düşünmüş addımlar atılacaq. Azərbaycan hökuməti gələcəkdə MSŞT ilə yenidən əlaqələrin bərpa olunması üçün müəyyən addımlar atacaq".

Kolumbiyanın paytaxtı Boqotada keçirilən toplantıda iştirak edən Qubad İbadoğlu isə hökumətin verdiyi qərarı təkbaşına qəbul etməsindən narazılığını ifadə edib: "Azərbaycanın MSŞT-dən çıxmaq qərarını tələsik və emosional qərar hesab edə bilmərəm. Azərbaycan hökuməti hətta belə bir qərar vermək məcburiyyətində qalsa belə, onu təkbaşına qəbul etməli deyildi. Çünki MSŞT üç tərəfli proses olduğundan hökumətin bu təklifi MSŞT üzrə Çoxtərəfli Qrupda müzakirə olunmalı və bu prosesdə iştirak edən digər iştirakçıların da fikri nəzərə alınmalı idi. Azərbaycan hökumətinin bu qərar təkbaşına vermesini tərəflərə - o sıradan da mədən sənayesi şirkətlərinə və yerli vətəndaş cəmiyyətinə sayğısızlıq kimi qiymətləndirirəm. Azərbaycan hökuməti problemləri həll etməyə deyil, oradan uzaqlaşmağa qərar verir. Bildirirəm ki, bundan bütün tərəflər, beynəlxalq MSŞT, yerli vətəndaş cəmiyyəti, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən yerli və xarici mədən sənayesi şirkətləri, eləcə də Azərbaycan hakimiyyəti itirəcək. Bu qərardan demək olar ki, qazanan tərəf olmayacaq. Ən çox itkilərə kimin məruz qalması bundan sonra gedən proseslərdən və Azərbaycanın MSŞT üzrə Hökumət Komissiyasının atacağı növbəti addımlardan asılı olacaq".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Hollandiyanın Ankaradakı səfirliyinin müvəqqəti işlər və-kili iki gün ərzində üçüncü dəfə (martın 13-də) Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb və ona iki etiraz notası təqdim edilib. Notalarda Hollandiya hökumətindən Türkiyədən yazılı üzr istəməsi tələb olunub.

Qeyd edək ki, martın 11-də Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlunun uçduğu təyyarənin Hollandiyanın Rotterdam şəhərinə enməsinə icazə verilməyib. Bundan başqa, Hollandiya polisi Türkiyənin ailə və sosial siyasət naziri Fatma Betül Sayan Qayanı Türkiyənin Rotterdamdakı baş konsulluğuna buraxmayıb. Baş verənlərə görə Türkiyənin Rotterdamdakı baş konsulluğunun qarşısına toplaşan türklərə Hollandiya polisi tərəfindən zorakılıq edilib.

Hollandiyanın baş naziri Mark Ryutte baş verənlərə görə hökumət adından üzr istəməyəcəyini bildirib: "Mən gərginliyin aradan qaldırılmasına hazırlaşırım, amma üzr istəməyəcəm. Üzr istəməkdən söhbət gedə bilməz. Onlar etdiklərinə görə üzr istəməlidirlər".

Martın 13-də Hollandiya Türkiyəyə qarşı daha bir qalmaqallı addım atıb. Məlumata əsasən, türk nazirlərin ölkəsindəki referendumla bağlı Hollandiyada keçirmək istədiyini tədbirləri qadağan edən ölkə "Referendumla yox!" kampaniyasının keçirilməsinə icazə verib. Belə ki, AKP-nin sabiq deputatı Əbdüllətif Şəner, Türkiyə Barolar Birliyinin sədri Mətin Feyzioğlu və barəsində həbs qərarı çıxarılan HDP-li millət vəkili Tuğba Hezer Öztürk Hollandiyada "Yox" kampaniyası keçiriblər və onlara heç bir maneə törədilməyib. Hətta Əbdüllətif Şəner 3 şəhərdə tədbir keçirib.

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan isə Hollandiyanın özünü "banan respublikası" kimi apardığını bəyan edib. O, Avropadakı və digər ölkələrdəki bütün beynəlxalq təşkilatları Amsterdama qarşı ciddi tədbirlər görməyə çağırıb.

Türkiyənin baş naziri Binəli Yıldırım isə Niderlandın İstanbuldakı konsulluğu üzərindəki bayrağının endirilməsinə, onun türk bayrağı ilə əvəzlənməsinə münasibət bildirib. O, baş verənləri pisləyib: "Bunu kim, niyə, nədən edər? Bu, bir tərxiatdır, bunlardan uzaq durmaq lazımdır".

Qeyd edək ki, Türkiyədə nümayişçilər martın 12-də Niderlandın İstanbuldakı konsulluğu üzərindəki bayrağı endirərək onu türk bayrağı ilə əvəzləyiblər. Aksiya iştirakçıları bu şəkildə Niderland hökumətinin Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu, həmçinin ailə və sosial siyasət

"Zanbaqlar ölkəsində" millətçilik qoxusu -

Ankara Hollandiyadan üzr tələb edir

Türkiyəyə qarşı Avropa ölkələrinin davranışlarında ABŞ-ın da əli varmı?

naziri Fatma Betül Sayan Kayaya qarşı sərgiledikləri münasibətə etirazlarını bildiriblər. Yarım saatdan sonra polis Niderland bayrağını konsulluğun üzərinə geri qaytarıb.

Binəli Yıldırım Niderlandla münasibətlərin bir müddət sonra yenidən normallaşacağına inamını ifadə edib. Baş nazir bununla yanaşı, qarşı tərəfə xəbərdarlığını da səsləndirib: "Ölkələr arasında daimi dostluq, düşmənçilik olmaz. Münasibətlər zaman-zaman gərilər, düzələr. Sonu nə olursa-olsun, Türkiyəni, milləti təhqir, cəmiyyəti narahat edəcək heç bir hərəkətə boyun əymərik, qarşılığını ən sərt şəkildə verərik".

Baş nazir Avropa Birliyinin bir sıra ölkələrinin Türkiyədəki dəyişikliklərə müsbət yanaşmadıqlarını vurğulayaraq bu məsələdə terror təşkilatlarının da müəyyən rolu olduğunu diqqətə çatdırıb.

Rusiya Liberal Demokrat Partiyasının sədri Vladimir Jirinovski Türkiyənin müdafiəsinə qalxıb. Jirinovski deyib ki, Hollandiya Türkiyəyə qarşı həyasızlıq edir: "Hollandiya Türkiyənin daha güclü bir rejim olacağından qorxur. 16 aprelde referendum olacaq və Türkiyə lideri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın əlinə böyük səlahiyyətlər cəmləşəcək. Bu, Qərb üçün böyük təhdid ola bilər. Çünki Qərb hər yerdə parlamentli sistemin olmasını istəyir. Bu, necə demokratiyadır? Türk nazir öz soydaşları ilə görüşə bilmir. Nazirin əllərindən tutub, sərhədə aparırlar. Budurmu demokratiya? Bir vaxt Türkiyə ilə əlaqələri-

mizi kordadılar. Ərdoğan bir dövlət başçısı olaraq bizimlə normal əlaqələr yaratmaq istəyir. Ticarətlə, sülhlə cənuba enək. Türklər də şimala gəlsin. Onlar bizi sevir. Ərdoğanın nə üçün məni qəbul etdiyini bilirsinizmi? Çünki mən Türkiyənin əsl dostuyam. Mahnıda deyildiyi kimi, "Sən olmasaydın Türkiyə, bu həyat nəyə yarayardı?"

ABŞ-ın məşhur "The Washington Post" qəzetində isə yaranmış vəziyyətlə bağlı məqalə dərc edilib. Məqalədə son illər onsuz da pisləşən münasibətlərin, Qərblə Türkiyənin arasındakı uçurumun bir az dərinləşdiyini yazır. Qəzet xatırladır ki, Türkiyə prezidenti Ərdoğan martın 12-də İstanbulda kütlə qarşısında çıxışında Qərbin maskasını atdığına deyib. Qəzetin yazdığına görə, Ərdoğanın, eləcə də Türkiyənin digər rəsmilərinin çıxışları, Hollandiya və digər bir neçə Avropa dövlətinin addımları, türklərə qarşı sərt tədbirləri durumun bundan sonra bir az da gərginləşəcəyindən xəbər verir. Qəzetin yazdığına görə, Türkiyənin öz ölkəsində olan Hollandiya səfirini ölkəyə buraxmayacağı gözlənilir.

Bəs Avropa ölkələrinin, əsasən də Hollandiya və Almaniyanın Türkiyəyə qarşı davranışlarında, Avropada antitürk, antimüsəlman siyasətin yürüdülməyə başlanmasında ABŞ-ın əli varmı?

Politoloq Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, Türkiyə ilə Avropa İttifaqı ölkələri arasında yaranan gərginlikdə ABŞ-ın marağının olduğunu söyləmək

təbii olaraq bir çox Avropa dövlətlərinə də sirayət edib. Buna təkən verən məqamlardan biri indiki durumda Türkiyə-Rusiya münasibətlərinin yeni fazaya qədəm qoymasıdır, digəri Fətullah Gülnə olan ABŞ-ın və Qərbin münasibətidir. Əsas səbəb isə Avropanın bir sıra dövlətlərində, o cümlədən Hollandiyada radikal millətçiliyin, irqçiliyin, antiislam mövqeyinin güclənməsidir: "Hollandiyada baş verən, insanlığa yaraşmayan hadisələr öncədən də gözlənilən idi. Bildiyiniz kimi, 16 aprel referendumu ilə bağlı Türkiyə-

istifadə olunması yolverilməzdir. Amma unutmazınlar ki, gələcəkdə belə hadisələrin təkrarlanması Avropada artmaqda olan irqçi, millətçi qüvvələrin daha da güclənməsinə gətirib çıxara bilər. Avropada irqçiliyin, radikal millətçiliyin dövlət siyasətinə gətirilməsindən isə ən böyük zərərni Avropa ölkələri ala bilərlər".

Azərbaycan Milli Məclisinin AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin üzvü, deputat Asim Mollazadə isə bildirib ki, Almaniya və Hollandiyada türk icmasına istənilən şəxsi dəvət edib, toplantılar keçirmək

üçün əsaslar yoxdur: "Tam əksinə, ABŞ Türkiyənin Avropadan qopmamasını istəyir. İndiki gərginlik isə Türkiyəni Avropadan uzaqlaşdırır. Son hadisələrdən sonra Türkiyənin Avropa İttifaqına üzvlüyə çalışacağını söyləmək problematiktir. Elə Avropanın özü də artıq "Türkiyə birliyi üzv ola bilər" kəlməsini işlətmir".

Ekspertin fikrincə, Türkiyə ilə münasibətlərin gərginləşməsində Avropanın bir sıra ölkələrində millətçilik, islamafobiya meyillərinin artmağa başlaması daha çox rol oynayır. Həm Almaniya, həm də Hollandiyada, həm də Fransada müsəlmanlara qarşı sərt mövqeyi ilə tanınan radikal millətçi xətt yürüdən siyasətçilər hakimiyyət uğrunda mübarizə aparırlar. Həmin liderlər xeyli dərəcədə önə çıxıblar. Bu isə onu deməyə əsas verir ki, Avropa ənənəvi demokratik dəyərlərindən getdikcə uzaqlaşır və meydan radikal millətçilərin əlinə keçir.

Beynəlxalq məsələlər üzrə ekspert Elşən Mustafayev bildirdi ki, bir ildən artıqdır Türkiyə hakimiyyəti ilə ABŞ arasında yaşanan soyuqluq

üçün icazənin verilməməsi təəssüf doğurur: "Bu hadisə demokratiya və söz azadlığı prinsiplərinə zidd olan hadisədir. Əslində isə Mövlud Çavuşoğlunun Fransada keçirdiyi görüşlər Almaniya və Hollandiya üçün bir nümunə olmalı idi".

Dünya mətbuatı da iki dövlətin münasibətlərinin pisləşməsindən yazır. "Türkiyəylə Niderland arasındakı mübahisənin yeganə məqsədi seçkilərdə daha çox səs toplamaqdır". "The Washington Post" qəzetinin son hadisələrə həsr edilmiş məqaləsi belə adlanır.

"The Washington Post" qəzeti yazır ki, martın 15-də Hollandiyada seçkilər gəncdür və bütün gözlər, müəllifin diliylə desək, sağçı, müsəlmanların əleyhinə çıxışlarıyla tanınan ultramillətçi siyasətçi Geert Vildersə zillənib.

Twitter səhifəsində G.Vilders etiraz aksiyasına çıxanların Hollandiya pasportu daşısada, Hollandiyaya aid olmadıqlarını, türk olduqlarını göstərdiyini deyib. Türklərə və müsəlmanlara qarşı çıxışlar edən tək G.Vilders deyil. Hollandiyanın indiki baş naziri Mark Rutte də seçkidən əvvəlki yazılarda türklərin və digər müsəlman miqrantların cəmiyyətə inteqrasiya etməkdən ötrü daha çox işləməli olduğunu demiş, hətta bir məqaləsində miqrantlara «ya düzəlin, ya da çıxın, gedin» kimi xəbərdarlıq etmişdi. Bu çıxışlarından sonra sorğular onun G.Vildersdən irəli keçdiyini göstərdi.

"The Washington Post" G.Vildersin indiki durumdan yararlanmağa, üstünlüyü yenidən ələ almağa çalışdığını ehtimal edir. Onun, eləcə də rəqibi M.Ruttenin müsəlmanlara və türklərə qarşı çıxışları isə islamofobiyanı gücləndirir.

□ Etibar SEYİDAĞA

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

2016 -cı ildəki 4 günlük aprel mübaribəsinin ildönümü yaxınlaşır. Əfsus ki, ötən müddətdə yeni hərbi əməliyyatların baş verməməsi üçün vasitəçi dövlətlər tərəfindən görəkən minimum edilmədi. Halbuki, aprel presidentinin əsas dərsi də elə real sülh prosesini sürətləndirməyin zərurliyini həmin dövlətlərə anlatmaq idi.

Bu dərs götürüldümü? Artıq əməlliklə söyləmək olar ki, yox. Çünki keçən 11 aydan çox müddətdə Qarabağ danışıqları "ölü nöqtə"dən tərpənmədi. Ən təhlükəlisi də budur. Ortada daha çox müharibəyə inam var, nəinki sülhə.

Belə olan təqdirdə ATƏT-in Minsk Qrupunun ABŞ-dan olan yeni həmsədr Riçard Hoqlandın Bakıda söylədiyi "Dağlıq Qarabağ probleminin hərbi həll yolu yoxdur" açıqlaması bir qədər paradoksal anlam daşıyır. Çünki məntiqlə Qarabağ konfliktini əgər hərbi vasitələrlə çözümlə bilməzsə, o zaman sülh rıçaqları işə salınmalıdır. O da gözə dəymir. Deməli, müharibə variantı öz aktuallığını saxlayır.

Məsələ də ondadır ki, vasitəçi dövlətlər, ələlxüsusa Rusiya və ABŞ keçən müddətdə Qarabağ danışıqlarını irəli aparmaq üçün ciddi və gərəkən diplomatik səylər göstərə bilmədi. Biz bu dövrdə onların real və yadda qalan diplomatik həmləsinin şahidi olmadıq. Bu yerdə amerikalı sabiq həmsədr Kerri Kavano ilə razılaşmamaq çətindir. Keçmiş diplomat deyib ki, Qarabağ məsələsi ABŞ və Rusiyanın yaxından əməkdaşlıq edə biləcəyi tək-tük problemlərdəndir. Çünki onun fikrincə, bu məsələdə iki ölkə yaxın mövqeyə malikdir.

Əslində mövcud şərtlər fonunda belə mövqə yaxınlığı Azərbaycanın maraqları ilə bir elə uzlaşır. Birinci ona görə ki, həm Rusiya, həm də Amerika əfsuslar olsun ki, indiyədək Ermənistanı işğalçı kimi tanımayıb - hərçənd Qarabağa dair beynəlxalq sənədlər məhz bunu tələb edir. İşğalçıya işğalçı kimi yanaşılması isə İrəvana tərxiyyətçi mövqeyini arxayın şəkildə davam et-

dirməyə stimül verir.

İkinci bir mövqə yaxınlığı Moskva və Vaşinqtonun müharibədə maraqlı olmamasıdır ki, bu da prinsip etibarilə Azərbaycana sərf etmir. Nədən ki, bunun qarşılığında, deyildiyi kimi, real bir şey də təklif olunmur.

İş ondadır ki, Azərbaycan da müharibədə maraqlı deyil. Amma Azərbaycanın ayrı yolu qalmır, əgər sülhə aparan bütün qapılar qapalıdırsa. Bu yolda əngəlləri götürmək isə ilk növbədə vasitəçi dövlətlərin işidir.

Amerikalı yeni həmsədr Bakıda olarkən belə bir maraqlı fikir də söyləyib ki, Dağlıq Qarabağ məsələsi postsovet məkanındakı digər münaqişələrdən fərqlənir. Bu da əslində ikibaşlı ifadədir. Niyə? Əvvəla ona görə ki, bu, Amerikanın Ermənistanı işğalçı kimi tanımaqdan imtinaya dolayısıyla haqq qazandırmaya xidmət edir. Halbuki konfliktin əsasında Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiası durur. BMT-nin, digər mütəbər beynəlxalq təşkilatların müvafiq sənədləri də bunu deyir.

İkincisi, belə bir açıqlama Qarabağ məsələsinin Azərbaycanın daxili işi olmaqdan çıxarmağa hesablanıb. Yəni Bakı nə vaxtsa problemin həllində öz suveren hüququndan istifadə edib müstəqil hərəkət etmək istəyəndə onu bu motivlə durdursunlar. Desinlər ki, "Qarabağ başqa münaqişələrdən fərqləndiyi" üçün ona yanaşma da qeyri-standart olmalıdır. Ayrı sözlə, təcavüzkarın cəzalandırılmasına imkan verməsinlər.

Ən qəribəsi də zətan budur: ABŞ və Rusiya regionda geosiyasi rəqiblər olsa da, onların işğalçı Ermənistməna münasibətdə ortaq yanaşma

Rusiya və ABŞ-in Qarabağa dair ortaq hərəkət planı... mümkünmü?

İki mühüm vasitəçinin münaqişənin həllinə yönəlik diplomatik həmləsini əngəlləyən səbəblər; amerikalı diplomatın Bakı və İrəvana göndərdiyi mesajın pərdəarxası; **ekspert: "Tezliklə ciddi danışıqlar başlamasa..."**

sərgiləməsi. Qarabağ məsələsini postsovet məkanındakı başqa etnik-ərazi münaqişələrindən fərqləndirən nəse varsa, o da elə budur: Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiası və bu iddianı ABŞ və Rusiyanın görməzlikdən gəlməsi.

Belə ortaq yanaşma fonunda iki güc mərkəzinin Qarabağa bağlı hansısa birgə hərəkət planının Azərbaycanın köklü maraqlarına uyğun olacağını düşünmək təəssüf ki, çətindir. Əslində belə bir planı əngəlləyən amillər də yox deyil. Biri deyildi - iki dövlətin bölgədə geosiyasi rəqiblər olması.

Aydındır ki, problemin hər hansı şəkildə həlli Kremlin Güney Qafqaza, Azərbaycan və Ermənistanı təsir imkanlarının minimuma enməsi demək olacaq. Eyni zamanda Rusiyanın Ermənistanı hərbi mövcudluğu, Gümrüdəki 102 saylı bazanın əhəmiyyəti itəcək. Bunun ardınca Azərbaycan və Ermənistanın Avropa Birliyi ilə yaxınlaşması sürətlənmiş olacaq. Kremlin Avrasiya layihələri də arxivə verəcək. Rusiyanın qorxulu "yuxusu" olan NATO isə bölgədə daha sürətlə möhkəmlənəcək.

Rusiya əlbəttə ki, belə perspektiv əl vermir. Şimal qonşumuz regionu özünün həyati maraqlar zonası hesab

edir və burada öz dominantlığını heç bir güclə bölüşmək niyyətində deyil. Ukrayna, Gürcüstan və Suriya (Yaxın Şərq) məsələlərində Moskva ilə Qərb paytaxtları arasında qalan və artmaqda olan gərginlik isə Qarabağ mövzusunun Kremli və Vaşinqtonun ortaq gündəmi olmasını əngəlləyən başqa bir mühüm faktor sayıla bilər.

Bu və digər səbəbdən Moskva Qarabağ probleminin həllini yalnız Avrasiya Birliyi çərçivəsində görür ki, bu da bəlli olduğu kimi, həll yox, münaqişənin növbəti dəfə dondurulmasıdır. SSRİ tərkibində bunu bir dəfə artıq görmüşük...

Cənab Hoqland Bakıdakı mətbuat konfransında onu da deyib ki, "2016-cı ilin aprel hadisələrinin birinci ildönümü danışıqlar masasında qeyd olunmalıdır". O, sülh və müharibə ilə bağlı eyni mesajı İrəvanda da verəcəyini söyləyib.

Lakin 23 illik nəticəsiz vasitəçilik təcrübəsi göstərdi ki, postsovet məkanının ən "uzunömürlü" münaqişəsinin həllində real irəliləyişə nail olmaq üçün belə ümumi mesajlar kifayət deyil. İşğala məruz qalanla işğalçı eyniləşdirən bu cür mesajlar sülhə töhfə ola bilməz. Necə ki, olmur. Mesaj yalnız Ermənistanı ünvanlı ola bilər ki, əgər o, həqiqətən problemin hərbi yolla həllin-

dən qaçmaq istəyirsə, işğal rejiminə son qoymaq barədə düşünsün.

Azərbaycana mesaj yox, problemin beynəlxalq hüquq normaları əsasında çözümlə lazımdır. Nə qədər ki, status-kvonun müsbətə doğru dəyişməsi üçün əsas vasitəçi güclər real səylər göstərməyəcək, nə qədər ki, Ermənistan vasitəçilər üçün işğalçı gözündə olmayacaq, Azərbaycan danışıq xətrinə danışıqların iş-tirəkçisi olmayacaq. Demək, yeni və daha böyük hərbi toqquşma ehtimalı da daim gündəmdə olacaq.

Qısa, müharibə məsələsi Bakıdan yox, müstəsna olaraq İrəvandan, onun davanışından asılıdır. Hər yoxsa sülh? Seçimi Ermənistan edəcək. Təbii ki, bu seçimin necə olacağı xeyli dərəcədə Rusiya və ABŞ-dan da asılı durumdur. Başqa sözlə, seçim həm də bu iki dövlətin - hansı dövlətlər ki, daima sözdə müharibəni arzulamadığını bəyan edir.

Aprəl yaxınlaşdıqca isə münaqişə zonasında gərginlik də artır. Cəbhə xəttində intensivləşən düşmən tərxiyyətləri və ona Azərbaycan tərəfinin layiqli cavab zərbələri, o sırada srağagün işğalçı qüvvələrin 5 hərbcisinin məhv edilməsi buna sübutdur. Bəs mövcud hərbi durum nə vəd edir?

"Ermənistan cəbhədəki diversiya və tərxiyyətləri aprelə davam etdirəcək". Bu sözləri axar.az-a açıqlamasında politoloq Arzu Nağıyev deyib. Ekspertin sözlərinə görə, cəbhədə yaranmış gərgin vəziyyət birbaşa Sərkisyanın maraqlarına xidmət edir: "Ermənistan prezidentini yalnız hakimiyyəti və ərazi maraqlandırır. Buna görə də Dağlıq Qarabağ məsələsi indiki məqamda İrəvan üçün əsas kəmdir. Sərkisyanın bu fonda son zamanlar Qərbə meyillənməsi isə yalnız bir məqsədə xidmət edir. Belə ki, erməni rəhbərin Avropa Birliyi ilə assosiativ saziş imzalamağa çalışması heç də səbəbsiz deyil. Sərkisyan sözügedən sazişə xalqların öz müqəddəratını təyinetmə məsələsini salmaq istəyir. Ancaq rəsmi Bakı İrəvanın bu niyyətini də pozacaq".

Politoloqun fikrincə, cəbhədə tərxiyyətlər davam edəcək, ancaq Rusiya, Türkiyə, İran bu prosesin daha geniş vüsət almasına imkan verməyəcək. "Əgər ciddi danışıqlar prosesi başlamasa, gərginlik lokal hərbi əməliyyatlarla nəticələnməyəcək. Baş verəcək növbəti hərbi tərxiyyətlər bu dəfə nə ilə sonlanacağını proqnozlaşdırmaq çox çətindir. Bölgədə irimiqyaslı müharibənin başlaması böyük dövlətlərə də sərf etməz", - deyər politoloq əlavə edib.

Qardaş Türkiyənin əvvəl Almaniya, ardınca da Hollandiya hökuməti ilə münasibətlərinin gərginləşməsi Azərbaycanda da diqqətlə izlənilir. İqtidar birmənalı şəkildə Türkiyəyə dəstəyini ifadə edib.

Maraqlıdır ki, öndə olan siyasi partiyalardan əksəriyyətinin Türkiyəyə açıq dəstək verdiklərinin şahidi olmadıq. Düzdür, martın 12-də AXP sədri Pənah Hüseyin, KXCP sədri Mirmahmud Mirelioğlu, ADP sədri Sərdar Cəlalovlu, Azadlıq Partiyasının sədri Əhməd Oruc, BAP sədri Elşad Musayev, ALDP sədri Fuad Əliyev, VIP sədri Əli Əliyev, Aydınlar Partiyasının sədri Qulamhüseyn Əlibəyli kimi siyasətçilər qardaş dövlətə dəstək verdilər. Amma bunu bütövlükdə müxalifətin dəstəyi kimi qəbul etməyin doğru olmadığını gözdə tutmaq lazımdır.

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə Türkiyənin yanında olduğunu söylədi: "Bu proseslərdə Türkiyənin yanında olmaq bizim münasibətlər ehtiva edir ki, dünya bunu təbii qəbul etməlidir, hətta biz obyektiv olmasaq belə. Amma məsələlərə bir az da başqa aspektə baxmaq lazımdır. Referendum təbliğatını başqa ölkədə aparmaq, başqa ölkələrdə görüşlər keçirmək barədə bir anda düşünmək ki, nə dərəcədə siyasi və hüquqi? Məsələnin bu tərəfini də düşünmək vacibdir. Bütün bunlara baxmayaraq, Türkiyənin yanında olmaq".

VHP sədri, xalq şairi Sabir Rüstəmli hesab edir ki, Azərbaycan və Türkiyənin münasibətləri ehtiva edir ki, iki ölkəni də bir-birindən qoparmaq olmaz: "Biz bir xalqın nümayəndələyik. Türkiyə və Azərbaycan dövlət olaraq bir-birini dəstəkləyir, bundan sonra da belə olacaq. Hər zaman iki dövlət ol-

Azərbaycan iqtidarı Türkiyəyə tam dəstək verir, bəs müxalifət?

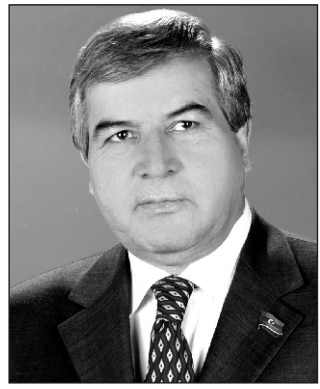
İqbal Ağazadə: "Türkiyənin yanında olmaq"

Sabir Rüstəmli: "Avropa Türkiyədəki proseslərə normal yanaşmalıdır"

Tural Abbaslı: "Məlum olmayan səbəblərdən adımız dəstək siyahısına salınmayıb"

raq, bir-birimizin yanında olmaq. Azərbaycanda bəzi sərəm iddiaları ortaya atılsa da, bunlar heç nəyi dəyişməz. Gedən proseslərdə müəyyən fikir ayrılıqları ola bilər, amma dövlətlər daim bir-birlərinə əl uzatmalıdır. Hazırkı proseslərə hələ bir cür mövqə bildirmək lazımdır. Rəhbərlik etdiyim Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının mövqeyi belədir ki, biz

Türkiyə daxilində partiyalar arasında münasibətlərə qatılmaq istəmirik. Bizim üçün Türkiyənin gündəlik deyil, milli dövlət siyasəti önəmlidir. Hər seçkidən-seçkiyə mövqə bildirməyə normal baxmıram. Açıq, Türkiyədəki insanlarla bu məsələyə münasibətləri hələ tam aydın deyil. Bir çox dostlarımız "hə" və "yox" arasında qalıblar. In-

sanlar bəzən münasibət bildirməkdə çətinlik çəkirlər. Seçimi türk milləti edəcək və biz onların seçiminə hörmətlə yanaşacağıq. Avropa ilə münasibətlərə gəlincə, düşünürəm ki, Avropa Türkiyədəki proseslərə normal yanaşmalıdır. Çünki Avropada çoxsaylı türk olan kütlə var. Onlar arasında Türkiyədəki referendumda seçim hüqu-

qları olanlar kifayət qədərdir. Onların seçimlərini ifadə etmələri çox vacibdir. O seçkilərə sərbəstlik verilməlidir. Təbii ki, hər bir dövlət proseslərə münasibət bildirməlidir. Amma Hollandiya kimi Türkiyəni aşağılayacaq tərzdə deyil. Göstərilən davranış Avropa diplomatiyasına yaraşmayan hərəkət idi. İstəməzdirdim ki, Türkiyənin Avropa Birliyi, NATO ilə münasibətləri pozulsun. İstənilən halda Türkiyənin yanında olmaq. Müəyyən diplomatik addımlarda bizim mənfi mövqeyimiz var ki, onu demirik".

AĞ Partiya başkanı Tural Abbaslı Türkiyəyə dəstək verən partiyaların adlarını onlara məlum olmayan səbəblərdən olmadığını, amma ilk günlərdən qardaş ölkəyə açıq dəstək verdiklərini qeyd etdi: "Həmişə Türkiyənin yanında olmuşuq. Qardaş ölkədə hökumətdə hansı iqtidarı olmasından asılı olmayaraq, biz o düşüncədə oluruq ki, Azərbaycanın güclü olması Türkiyənin güclü olmasından asılıdır. Müstəqil dövlət kimi qalmağımızın qarantı olan amillərdən biri də Türkiyədir. Bu həqiqəti qəbul edərək, həmişə Türkiyənin yanında olmuşuq, bundan sonra da ehtiva olacağıq. Azərbaycan Türkiyə, Türkiyə də Azərbaycan deməkdir. Azərbaycanda müxtəlif dairələr tə-

rəfindən Türkiyəni aşağılayacaq üçün müxtəlif addımlar atılır. Müxalifətdə olan bəzi qurumların daxilində də buna bənzər siyasət yürüdülmür. Bunlar Azərbaycan dövlətçiliyini zəiflətməyə yönəlmiş məqsədyönlü siyasətin tərkib hissəsidir. Hollandiya hökuməti tərəfindən Türkiyəyə qarşı edilən son hərəkət, eləcə də qardaş ölkədə minlərlə günahsız insanın ölümünə səbəb olan terror təşkilatlarının maliyyələşdirən Avropa dövlətlərinin rəsmi şəxsləri öz ölkələrinə buraxılmaması, vətəndaşları ilə görüşlərinə icazə verməməsi Qərbin ikiüzlü siyasətinin göstəricisidir. Bununla bağlı öz mövqeyimizi bildirmişik və bunu hər kəs bilir. Bizim siyasi ideoloji baxışlarımız hazırda Türkiyədə iqtidarda olan AKP-nin baxışları ilə üst-üstə düşür. Biz bununla fəxr edirik. Biz AKP iqtidarının Türkiyə ilə bağlı siyasətini dəstəkləyirik. Bu yöndə istənilən dəstəyi verməyə hazırıq. Təəssüflər olsun ki, martın 12-də bizim də təmsil etdiyimiz partiyaların adından verilən bəyanatda bizə məlum olmayan səbəblərdən adımız dəstək siyahısına salınmayıb. Bu məsələni yəqin ki, öz aramızda aydınlaşdıracağıq. Güman edirik ki, hansısa bir texniki səbəb olacaq".

□ Cavanşir ABBASLI

İran ətrafında həlqə yenə daralır: İsrail Moskvadan Tehrandan ayırmağa çalışır

Politoloq: "Putin Tehranla yaxınlaşmada məsafəni qoruyacaq"

Rusiya prezidenti Vladimir Putin və İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu arasında Moskvada keçirilən görüşün detalları tam açıqlanmadığı üçün hələlik əməkdaşlığın perspektivləri barədə fikir yürütmək çətindir.

Qeyd edək ki, tərəflər görüş zamanı Yaxın Şərqdəki, xüsusilə Suriyadakı hazırkı vəziyyəti müzakirə edib. Bundan başqa, Rusiya-İsrail əməkdaşlığı müzakirə olunub. (APA) V. Putin İsrail baş naziri ilə aralarında sıx və güvənli təmasın yarınmasından məmnunluğunu ifadə edib: "Biz müntəzəm olaraq şəxсэн görüşürük, hər zaman telefonla əlaqə saxlayırıq, nazirliklər səviyyəsində işləyirik".

Moskva-Təl-Əviv əməkdaşlığının kökləri uzun onilliklərə gedib çıxır. Ancaq son zamanlar Qərbin, İsrail üçün vazkeçilməz müttəfiq sayılan ABŞ başda olmaqla, dünya güclərinin meydana oxuduğu Rusiya ilə Təl-Əviv arasında isti münasibətlərin davam etməsi istənilən halda diqqət çəkir. Məntiqə, İsrail də özünün Qərb müttəfiqləri kimi davranmalı və Moskva ilə məsafə saxlamalı idi. Lakin əksi ni müşahidə edirik. Görünən budur ki, Putin vazkeçilməz fiqurdu, ölkəsinə qarşı sanksiyaların

davam etdiyi şəraitdə də onunla əməkdaşlıq mühüm sayılır. Bəzi müşahidəçilər hesab edir ki, Netanyahu-Putin görüşü daha çox İranla bağlı anlaşmanın əldə olunmasını hədəfləyib.

Xatırladaq ki, elə Netanyahu Moskvada olarkən ABŞ prezidenti Donald Trampın İrana sət mesajı yayılmışdı. Trampın rəsmi Vaşinqtonun İranın Hərbi Dəniz Donanmasının törətdiyi təxribatlara dözmək niyyətində olmadığını demişdi. "Mühüm strateji əhəmiyyət daşıyan Hörmüz boğazında İranın Hərbi Dəniz Donanmasının keçirdiyi təxribatları ABŞ-ın gemiləri hərəkət istiqamətini və kursunu dəyişməli olublar. Bu, İran hökumətinin növbəti təxribatıdır. Biz buna cavab olaraq İrandan təxribatlara son qoymağı tələb edirik. İran bu təxribatlarına dözməyəcəyik" deyərək, D.Tramp bildirmişdi. Prezidentin sözləri Şon Spayser qeyd edib ki, Tramp İranın bu təxribatlarına hərbi müdaxilə etməklə cavab verməyi düşünür. Belə güman etmək olar ki, əslində İranın Rusiyadan ayrılma-

ında hətə Rusiya kəşfiyyatına başlıq edəndə İsrailin kəşfiyyat xidməti olan "MOSSAD"la sıx əlaqələrə malik idi. Çünki hər ikisinin hədəfi eyni idi: terrorçulara qarşı mübarizə. Moskva Çeçenistan savaşıqlarına dəstək verən ərəb mənşəli terrorçuların izinə düşmək üçün İsraildən yardım aldı. Fikrimcə, İsrail kəşfiyyatı həmin illərdə Rusiyaya kifayət qədər yardım edib. Çünki çeçen savaşıqlarına qoşulan ərəb mənşəli terrorçular İsrailin də düşmənləri idi. Putin prezident olandan sonra da İsraillə sıx əlaqələrini davam etdirdi. Putinlə İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu arasında

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a dedi ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putin İsrailə vurğunluğu prezidentlikdən əvvəlki dövrdə təsadüf edir: "Putin 1990-cı illərin ortala-

şəxsi dostluq münasibətləri formalaşdı. Netanyahu 6 ayda 4 dəfə Moskvaya gedərək Putinlə görüşüb". **E.Şahinoğlu da şübhə etmir ki, Netanyahu bu görüşlərində əsas müzakirə mövzusu İsraildir:** "İsrail hökuməti Suriyadakı müharibəyə qarşısı, ancaq İranın və Tehranın təsiri altındakı "Hizbullah" təşkilatının Suriyada möhkəmlənməsindən ehtiyat edir. Netanyahu qorxur ki, bir gün İrana bağlı silahlı qüvvələr Suriya-İsrail sərhədini nəzarət altına alacaq və oradan İsrail ərazisini hədəf götürəcək. Fikrimcə, Benyamin Netanyahu qorxusu o qədər də əsassız deyil. Həqiqətən İran Suriyada getdikcə möhkəmlənir. Bəşər Əsəd rəqiblərinə və terrorçulara qarşı mübarizəyə başladığıda iki dövlətdən - Rusiya və İrandan hərbi yardım istədi. Hər ikisi bu yardımı həyata keçirir".

Politoloq qeyd etdi ki, İrandan fərqli olaraq, Rusiya və ya Türkiyənin Suriyada hərbi varlığı İsraili narahat etmir: "Ancaq İran Təl-Əviv üçün başqadır. İranın siyasi xadimləri və dini lideri İsrail adında dövlət tanımır və bəzən daha uzağa gedərək bu dövlətin yer üzündən silinməsi vacibliyini dilə gətirirlər. Bu da İsraildə həyəcan yaradır. ABŞ-la İran anlaşanda Netanyahu bunun əleyhinə çıxdı. ABŞ-ın keçmiş prezidenti Barak Obama ilə İsrailin baş naziri arasında münasibətlər soyuq idi. Hətta Obama Netanyahu ilə görüşmək istəmir, onu Ağ Evə dəvət etmirdi. İsrailin baş naziri isə Obamanın acığına Amerikaya Konqresin dəvəti ilə gedərək orada çıxış etdi. İndi isə durum fərqlidir. ABŞ-ın yeni pre-

zident Donald Tramp İran və digər məsələlərdə Netanyahu tam dəstəkləyir. Bu da Netanyahu üçün gücləndirici. Netanyahu üçün yeganə zəif həlqə Rusiyadır. Ona görə də Netanyahu dostu Putinin də dəstəyini əldə etməyə çalışır. Ancaq Putinin nə qədər İsrailə və Netanyahuya simpatiyası olsa da, Suriya məsələsində İranla münasibətlərini soyudandan deyil". **Ekspert deyir ki, İran hələlik Suriyada həm Əsəddə, həm də Putinə lazımdır:** "Buna baxmayaraq, Suriyada terrora son qoyulandan sonra İranın mövqeyi bu ölkədə güclənərsə, bu artıq Rusiyanın maraqlarına o qədər də cavab verməyəcək. Hazırda Rusiya-İran ittifaqı taktiki mahiyyət daşıyır. Suriya üzərində İran-Hizbullah zolağının və bu zolağın İsrail üçün təhlükə yaratması Kremlin nəyivə lazımdır? Ona görə də Putin Netanyahu ilə İranla bağlı istəklərini yerinə yetirməyə də, Tehranda yaxınlaşmada məsafəni də qoruyacaq. Məsələn, İranın məqsədi Əsəd rejiminin varlığını Suriyada tamamilə bərpa etməkdir. Kremlin marağı isə fərqlidir. Bəli, Kreml Əsədə dəstək verir, ancaq ona qarşı olan silahlı müxalifətə də sonsuzca vədələr döyüşmək və Suriyanın əvvəlki qaydada idarəetməsinin bərpasına çalışır. Rusiya yalnız Suriyadakı terrorçuların neytrallaşdırılmağı istəyir".

Her halda, bölgədə baş verənlər Azərbaycanda da ciddi şəkildə narahat edir. İstənilən halda, bu gərginliyin dinc yolla aradan qaldırılması arzuolunandır. Əks təqdirdə, bölgəyə dəhşətli situasiya hakim ola bilər.

□ Cavid TURAN

Azərbaycanın baş naziri Artur Rasi-zadə Bakı şəhərinin 1-ci mikrorayonunun yenidən qurulması ilə əlaqədar tədbirlər barədə qərar imzalayıb.

APA-nın Nazirlər Kabinetinin saytına istinadən verdiyi məlumata görə, Nazirlər Kabineti Bakı şəhərinin mikrorayonlarında əsasən Fransanın "Kamyu" şirkətinin istehsalı olan və sonralar "Xruşşovka" kimi tanınan müvəqqəti yaşayış üçün nəzərdə tutulan, öz istismar müddətini başa vurmuş iripaneli yaşayış binalarında yaşayan sakinlərin mənzil-mişət şəraitinin yaxşılaşdırılması və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün həmin binaların sökülərək yerində müasir tələblərə uyğun yeni çoxmərtəbəli binaların tikilməsi məqsədilə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin əlaqədar təşkilatlarla razılaşdırılmış təklifini nəzərə alaraq, 1-ci mikrorayon ərazisində aparılacaq yenidənqurma işləri üzrə sifarişçi funksiyasını Fövqəladə Hallar Nazirliyinə həvalə edib.

Fövqəladə Hallar Nazirliyinə "Pilot layihə" kimi, Bakı şəhərinin 1-ci mikrorayonunda mülki, mənzil, şəhərsalma və tikinti qanunvericiliklərinin tələblərinə əməl etməklə, şəhərin ümumi görünüşünə xələl gətirən, qəzalı vəziyyətdə olan, mövcud şəhərsalma normalarına cavab verməyən, "Xruşşovka" kimi tanınan yaşayış binalarının və həmin mikrorayonun ərazisindəki digər yaşayış və qeyri-yasayış təyinatlı tikililərin sökülərək yerində yeni binaların tikilməsi, sosial infrastrukturun yaradılması

və abadlaşdırılması üzrə ərazinin müfəssəl planının hazırlanması və təsdiqini, həmçinin bu müfəssəl plan əsasında yerinə yetiriləcək işlərin texniki-iqtisadi əsaslandırmasının hazırlanmasını və işlərin icrasını özündə əks etdirən Tədbirlər Planının layihəsini hazırlayaraq, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi və Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti ilə razılaşdırmaqla, təsdiq edilməsi üçün 15 gün müddətində Nazirlər Kabinetinə təqdim etmək tapşırılıb.

FHN aparılacaq tikinti işlərinə özəl şirkətlərin vəsaitlərinin və kredit vəsaitlərinin cəlb edilməsini təşkil etməli, tikinti şirkətləri tərəfindən öz vəsaitləri və ya cəlb edəcəkləri kredit vəsaitləri hesabına inşa ediləcək çoxmənzilli yaşayış binaları üçün söküləcək tikililərin ərazilərindən istifadə edilməsinə, hüquqi və fiziki şəxslərin mülkiyyətində və ya istifadəsində olan torpaq sahələrinin mülki qanunvericiliyə uyğun olaraq onların razılığı ilə və dəyəri ödənilməklə əldə edilməsinə və ya həmin torpaq sahələrinin əvəzləşdirilməsinə köməklik göstərilməsini təmin etməli, qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq, binaları sökərək onların yerində yeni yaşayış binası tikməyi öhdəsinə götürən tikinti şirkətləri tərəfindən yeni yaşayış binası tikilənədək bu binalardan köçürülən sakinlərin müvəqqəti olaraq kirayə edilmiş mənzillərdə yerləşdirilməsi üçün lazımı maliyyə vəsaitinin ödənilməsinə və həmin sakinlərə, onlara məxsus olan mənzil

Bakıda yeni tikinti bümü başlayır

Artur Rasi-zadə paytaxtın 1-ci mikrorayonunun yenidən qurulmasına dair qərar imzaladı; "xruşşovka"lar söküləcək

zilin ümumi sahəsindən 10 faiz əlavə sahə olmaqla, sökülmüş tikililərin yerində yeni tikiləcək yaşayış binalarında sökülmüş binalarda olduğu mərtəbədə, 1-ci mərtəbədə olan mənzillərin əvəzinə isə 1-ci yaşayış mərtəbəsində mənzillərin ayrılmasını təmin etməli, binaları sökərək onların yerində yeni yaşayış binası tikməyi öhdəsinə götürən tikinti şirkətləri tərəfindən yeni yaşayış binası tikilənədək söküləcək binalarda, o cümlədən ərazidə ayrıca yerləşən və binalara bitişik olmayan qeyri-yasayış sahələrinin sahiblərinə müvəqqəti olaraq istifadəyə (icarəyə) verilmiş qeyri-yasayış sahələri üçün lazımı maliyyə vəsaitinin ödənilməsinə və həmin sahibkarlara, onlara məxsus olan qeyri-yasayış sahələrinin ümumi sahəsindən 10 faiz əlavə sahə olmaqla, sökülmüş tikililərin yerində yeni tikiləcək yaşayış binalarında

qeyri-yasayış sahələrinin ayrılmasını təmin etməli, eləcə də Təhsil Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi ilə birlikdə Bakı şəhərinin 1-ci mikrorayonu ərazisində yerləşən məktəb, uşaq bağçası, körpələr evi, xəstəxana və digər qeyri-yasayış binalarının texniki vəziyyətini araşdırıb bütçə vəsaiti hesabına həmin binaların təmiri, yenidən qurulması və ya sökülüb yenidən tikilməsi barədə aidiyyəti üzrə təkliflər hazırlayıb 1 ay müddətində Nazirlər Kabinetinə təqdim etməlidir.

Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə, Dövlət Neft Şirkətinə, "Azersu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə, "Azərenerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə, "Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə və "Azərstiliktəchizat" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə isə tapşırılıb ki, yeni tikiləcək binaların mühəndis xətləri ilə təminat

məsələləri üzrə texniki şərtlərin ödənişsiz verilməsini və yenidənqurma aparılan ərazilərin sərhədlərində sahə xarici mühəndis-kommunikasiya xətlərinin tikintisinin öz vəsaitləri hesabına həyata keçirilməsini təmin etsinlər.

Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tikintisi başa çatmış obyektlərin istismarına icazə verildikdən sonra həmin obyektlərin qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada qeydiyyatını həyata keçirməlidir.

Qərarın icrası ilə əlaqədar yerinə yetiriləcək işlərin əlaqələndirilməsini və qarşıya çıxan məsələlərin operativ və hərtərəfli həllini təmin etmək məqsədilə Nazirlər Kabinetinin, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin, İqtisadiyyat Nazirliyinin, Daxili İşlər Nazirliyinin, Maliyyə Nazirliyinin və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin nümayəndələrinin iştirakı ilə daimi fəaliyyət göstərən işçi qrup yaradılacaq.

Torpağını əkməyən kəndlilərin cərimələnməsi iqtisadiyyata nə verəcək...

Ekspert: "Görülən tədbirlər daha çox təsiredici yox, təşviqedici mexanizmlərlə həyata keçirilməlidir"

Bölgələrdə pay torpaq sahələrinin əkilməsi tələb olunur. Əks halda, torpaq sahibi cərimə olunacaq və vergi alınacaq. AzadlıqRadiosu bu barədə bildirir ki, artıq Astara rayonunda məsələ ilə bağlı kəndlilərə bildirişlər də gəlib. Bildirişlərdə qeyd olunur ki, Vergi Məcəlləsinə əsasən, kənd təsərrüfatı fəaliyyəti üçün nəzərdə tutulan, lakin təyinatı üzrə istifadə olunmayan torpaqlar üzrə vergi hər 100 kvadrat metrə görə 2 (iki) manat müəyyən olunmaqla hesablanaraq dövlət büdcəsinə ödənilməlidir:

"Əkin yerlərinin başqa məqsədlərlə istifadə edilməsi inzibati və cinayət məsuliyyəti yaradır. Özündə böyük cərimə məbləğini nəzərdə tutur. Bütün bunlarla yanaşı, torpaq sahələri üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqlarını pozma, həтта cinayət məsuliyyətinə səbəb olur".

İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 247-ci maddəsinin 2-ci bəndinə əsasən kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahəsindən başqa məqsədlər üçün istifadə edilməsinə görə fiziki şəxslərə 500 manat, vəzifəli şəxslərə isə 1000 manat cərimə nəzərdə tutulur.

Məsələ ilə bağlı "Yeni Mü-

savat"a danışan ekspert Rəşad Həsənov bildirib ki, dövlət bu sahə ilə bağlı verilən qərarların təhlilini aparmalıdır:

"Torpaq sahələrinin bir çox hallarda kiçik hissələrdən ibarət olması kənd təsərrüfatı fəaliyyətinin səmərəsizliyini şərtləndirən amillərdəndir. Digər tərəfdən də təbii ki, bu istiqamətlərdə problemlər mövcuddur. Burada maliyyə əlçatanlığının olmaması, intensiv kənd təsərrüfatının formalaşmaması, gəlir səviyyəsinin digər sektorlarla müqayisədə nisbətən aşağı həddə olması əsas nüanslardandır. Əvvəlki dövrlərdə region insanının əksəriyyəti paytaxtda

və ətraf ərazilərdə tikinti sektorunda çalışmaq üstün tuturdu. Çünki tikinti sektorunda orta aylıq əmək haqqı 750 manata qədər yüksəlmiş halda bu, kənd təsərrüfatında 230-240 manat səviyyəsində idi. Gəlirin aşağı olması, təbii olaraq bu istiqamətdə maraqsızlığı şərtləndirib. Belə bir vəziyyət yaranıb ki, torpaqların böyük bir qismi hazırda istifadə olunmur. Hökumətın

ötən il istifadə olunmayan torpaqlara cərimələr tətbiq edilməsi ilə bağlı qərarında əsas arqumentlərdən biri məhz torpaqların istifadəsizliyinin müəyyən qədər aradan qaldırılması cəhdi idi. Düşünürdü ki, belə olduğu halda torpaq sahibləri sahələrini ya öz-ləri işlədəcəklər, ya da icarəyə verəcəklər. Qısamüddətli dövrdə bu mexanizmlərin təşəkkül tapması mümkün gör-

rünmür. Çünki torpaqlar həm kifayət qədər kiçik həcmə malikdir, həm də öz torpağını işlətmək istəyən insanlar kapital çatışmazlığı ilə üzləşirlər. Kənd təsərrüfatında belədir ki, bura qoyulan investisiya nisbətən uzunmüddətli investisiya hesab olunur. Belə ki, mövsümün əvvəllərində faktiki olaraq vətəndaşın ödəmə qabiliyyəti olmur".

Ekspert bildirir ki, adətən aqrar kreditlər məhsul istehsalı dövründə geri alınır:

"Sığorta sisteminin inkişaf etməməsi və digər bu kimi hallarda da problemlər ortaya çıxır. Azərbaycan bankları hər baxımdan da kənd təsərrüfatı, hazırda ifadə etdiyimiz kimi, digər sektorlarla müqayisədə daha zəif inkişaf edib. Təbii ki, torpaqların istifadəsini şərtləndirən müəyyən addımların atılması, istifadəsiz torpaqlara sanksiyaların tətbiq edilməsi, təyinatı üzrə istifadə olunmayan yerlərin təyinatına doğru yönləndirilməsi kimi tədbirlər görülməlidir. Ancaq hesab edirəm ki, bu istiqamət üzrə görülən tədbirlər daha çox təsir edici yox, təşviqedici mexanizmlərlə həyata keçirilməlidir. Çünki eğer biz liberal iqtisadi mühitdən və fərdi təşəbbüsçülükdən söhbət edirik, ilk növbədə problemlər üzə çıxarılmalıdır. Hökumət artıq son iki

ildə bu istiqamətdə müəyyən araşdırmalar, tədqiqatlar aparır. Əslində qərarlar da qəbul olunub. Uzun müddət müzakirə edilən və qəbul olunmayan kooperasiya haqqında qərarın qəbul edilməsi də aqrar sektorun inkişafına müsbət təsirini göstərə bilər. Ancaq məsələ ondadır ki, qəbul edilən qərarların icrası mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsinə ehtiyac var".

R.Həsənovun sözlərinə görə, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən verilən vəsaitlərin böyük əksəriyyəti məhz aqrar sektora yönəlib:

"Bundan əlavə, müxtəlif bankların da vəsaitlə təyinatlı layihələr çərçivəsində sektora kredit yardımı edilir. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun il ərzində iqtisadi subyektlərə verdiyi vəsaitin həcmi təxminən 200-300 milyon olur. Lakin bu, bütün sektorlarda, o cümlədən də kənd təsərrüfatında maliyyə ehtiyacını təmin etmək üçün kifayət deyil. Bundan başqa, dövlət tərəfindən də aqrar sektorla, xüsusilə də subsidiyalaşma ilə bağlı müxtəlif qərarlar qəbul edilib. Məsələ ondadır ki, hazırda qəbul edilən qərarların icrası və effektivliyinə baxmaq lazımdır. Məsələn, pambığın bir kiloqramı üçün 10 qəpik subsidiyanın verilməsi səmərəlidir, yoxsa yox. Bu kimi məsələləri qiymətləndirməyə ehtiyac var".

FHN-in vəzifəli şəxsinə bəraət verildi, amma başqa işə görə həbs edildi

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində dələduzluqda təqsirləndirilən şəxsin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb. Musavat.com xəbər verir ki, dələduzluqda təqsirləndirilən Etibar Əliyev Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq külli miqdarda olduqda) maddəsi ilə təqsirli bilinirdi.

O, Bakı sakini Nəsimi Əsədova qarşı dələduzluq Məhkəmə prosesində əməli törədib. Belə ki, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin inspektoru vəzifəsində çalışmış Etibar Əliyev Nəsimi Əsədovdan 11 500 manat pul alıb. Bunun qarşılığında isə Etibar Əliyev Nəsimi Əsədova FHN-ə işə

Nəsimi Əsədova qarşı törətdiyi cinayət əməli Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində araşdırılarkən ev dustaqlığında olub. Amma iki gün əvvəl Etibar Əliyev həbs edilib. Onun həbs edilməsinin səbəbi başqa şəxslərə qarşı da dələduzluq əməli törətməsidir. Hazırda Etibar Əliyevin digər eməlləri ilə bağlı istintaq davam etdirilir.

Martın 13-də baş tutan məhkəmədə isə Etibar Əliyevə Nəsimi Əsədova qarşı tutduğu cinayət əməlinə görə

höküm oxunub. Məhkəmə belə qənaətə gəlib ki, E.Əliyev dəymiş zərəri ödədiyi, zərərçəkmiş tərəfin şikayətinin olmaması və onun ilk cinayət əməli olması yüngülləşdirici hal kimi qiymətləndirilib.

Məhkəmənin hökmü ilə E.Əliyev 6 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Onun barəsində Cinayət Məcəlləsinin 70-ci maddəsi tətbiq edilərək 2 il sınaq müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

□ İ.MURADOV

84 yaşlı qadını 13 manata görə öldürdülər

84 yaşlı qadını öldürən 19 yaşlı şəxsin məhkəməsi olub. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Ramella Allahverdiyevanın sədrliyi ilə qətl törətməkdə təqsirləndirilən İlham Aslanovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi keçirilib.

Hazırkı iclasında İlham Aslanovun anket məlumatları dəqiqləşdirilib.

Tükürpədicə qətl hadisəsi Qubada baş verib və üstü açılıb. Ötən il iyunun 27-də Quba Rayon Polis Şöbəsinə şübhəli şəxs qismində gətirilmiş Amsar kənd sakini 1998-ci il təvəllüdü İlham qəretməşəkilə şəhər sakini, 84 yaşlı Gülperi Musayevanı öldürdüyünü etiraf edib.

O deyib ki, yaşlı qadının evinə girərək onu iplə boğub. İlhamov öldürdüyü 84 yaşlı qadının evindən 13 manat pul aparıb.

Növbəti məhkəmə prosesi martın 15-nə təyin edilib.

□ İ.MURADOV

Sabiq polis rəisinin türmə rəisi olmuş qardaşı niyə Almaniya qaçıb?

Sabiq polis rəisinin arvadının cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi keçirilib. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Rahib Salmanovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə dələduzluqda təqsirləndirilən Leyla Əkbərovanın vəkili iştirak etməyib.

Qeyd edək ki, artıq bir neçə məhkəmə prosesi bu səbəbdən təxirə salınıb. Sonuncu prosesdə də vəkili iştirak etməməsi hakimi qəzəbləndirib. Rahib Salmanov deyib ki, vəkili növbəti prosesdə də iştirak etməsə o, bu işdən uzaqlaşdırılacaq.

Məhkəmədə zərərçəkmiş Anarə Məmmədova Leyla Əkbərovanın əri, Binəqədi Rayon Polis İdarəsinin narkotiklərlə mübarizə idarəsinin keçmiş rəisi Mahir Əkbərovun da məhkəməyə gətirilməsini tələb edib.

Bildirək ki, L.Əkbərovanın işi üzrə bir neçə nəfər zərərçəkən kimi qeydə alınıb. Onlar da işə düzəlmək, təqaüdə çıxmaq üçün pulları zərərçəkmişlərdən biri olan Anarə Məmmədova vasitəsilə Leyla Əkbərovaya çatdırıblar. L.Əkbərova ilə A.Məmmədova bir neçə aylıq qohum da olublar. Belə ki, A.Məmmədovanın qardaşı ilə L.Əkbərovanın qızı nişanlıblar. Sonradan bu nişan pozulub.

Anarə Məmmədova ərinə ikinci təhsil diplomunu almaq üçün Mahir Əkbərova 12 min manat verdiyini deyir. Bundan əlavə, A.Məmmədova iddia edir ki, o, digər qohumlarını da işə düzəlmək, təqaüdə çıxmaq üçün L.Əkbərova ilə tanış edib və ümumilikdə Əkbərovlara 116 min manat pul veriblər. Zərərçəkmişlər bu dələduzluq işində Mahir Əkbərovun da əlinin olduğunu deyirlər.

Mahir Əkbərov öten proseslərin birində ifadə versə də onun yenidən iştirakı tələb edilir. Zərərçəkmiş tərəf həmçinin Mahir Əkbərovun qızının da prosesə gətirilməsini və dindirilməsini tələb edib.

"Qızları bu işlə bağlı çox şey bilir. Tələb edirik ki, məhkəməyə gətirilsin"- deyərək A.Məmmədova bildirib.

Leyla Əkbərova Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (külli miqdarda dələduzluq) və 320-ci (saxta sənəd hazırlama) maddələri ilə ittiham olunur.

Qeyd edək ki, vaxtilə 95 sayılı orta məktəbdə müəllimə işləyən Leyla Əkbərova dələduzluq söhbətləri ortaya çıxandan sonra əri Mahir Əkbərovun qardaşı Elçin Əkbərov vasitəsilə xaricə qaçmaq istəyirmiş.

O, pasportunu dəyişdirərkən "ASAN Xidmət"də saxlanılıb. Elçin Əkbərov Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidmətinin 9 və 14 sayılı məntəqə tipli cəzaçəkmə müəssisələrində rəis işləyib və hazırda Almaniya mühacir həyatı yaşayır.

Növbəti məhkəmə prosesi qeyri-müəyyən vaxta qədər təxirə salınıb.

□ İkinci MURADOV

ÖZƏL TİBBİ SAHƏDƏ 20 İLLİK TƏCRÜBƏ! Xəstəlikdən əzab çəkən insanlara Əsasən Kişilərə! Diqqət!!! Axırncı Şans!!!

Azərbaycanda və yaxud xaricdə diaqnozun təsdiqi və tam müalicəsi mümkün olmayıbsa, **doqtor VAİZ SƏMƏDOV** şəxsi tibbi metodikası ilə Sizin uğurlu və daha qarantili olaraq aşağıdakı xəstəliklərinizi müayinə və müalicə edə bilər.

- * Diaqnozu bilinməyən ağır hallar;
- * Xərçəngə şübhəli olan prostat düyünlü adenomasi. Prostatitlər;
- * Cinsi zəiflikdən impotensiyadək, marağın və aktların azalması;
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Sidikdə və spermada qan;
- * Spermanın azalması, itməsi;
- * Kişi cinsi orqanının birdən əyilməsi, balacalması;
- * Oğlan uşaqlarında cinsi orqanların (penisin və xayaların) yaşa görə balaca olması;
- * Ailədə olan hormonal və infeksiyon səbəbli sonsuzluq;
- * Tala-tala və hərtərəfli saçların tökülməsi;
- * Gecə-gündüz uşağ və böyüklərdə sidik aktların pozulmaları;
- * Baş-boyunda, onurğa-qılçaqlarda, qollar-ayaqlarda, qasıq-xayalarda ağrıları;
- * Psixo-nevroloji gərginlik, yuxusuzluq, qorxu, yaddaşın azalması və digər qərribə olan şikayətlər.
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar.

D-r V.Səmədovun əsas tibbi prinsipi - keyfiyyətli və təkrarsız müalicə aparmaq üçün xəstəliyin əsl və bütün səbəblərini aşkar etmək zəruridir.

Qəbula yazılmaq və ünvanı öyrənmək üçün saat 11-dən 23-ə dək, (050) 213-88-05 nömrəsinə,

d-r Vaiz Səmədova zəng etmək olar.

Qəbul növbə ilə hər gün saat 12-dən sonra başlayır.

Üç rayondan 5 avtomobil oğurlayan şəxslər saxlanıldı

Biləsuvar polisi avtomobil oğurluğunda şübhəli bilinən şəxsləri saxlayıb. ARB TV xəbər verir ki, Cəlilabad rayon sakinləri - Tahir Abdinov, Natiq Muradovla qabaqcadan əlbir olaraq müxtəlif vaxtlarda Biləsuvar, Cəlilabad və Masallı rayonlarında 5 avtomobil oğurlayıb.

Oğurlanmış maşınlar bir müddət avtomobil ustası olan Tahir Abdinovun təmir sexində saxlanılıb. Şeriklər diqqəti yayındırmaq və ələ keçirmək üçün oğurladıkları avtomobillərin nömrələrindəki hərfləri xüsusi lentlərlə dəyişdiriblər. Maşınlardan ikisi müxtəlif vaxtlarda ehtiyat hissələrinə bölünərək, biri isə işlək halda satılıb.

Faktla bağlı Biləsuvar Rayon Polis Şöbəsinə cinayət işi başlanıb, araşdırmalar davam etdirilir.

Azərbaycanda həm axır çərşənbədə, həm də Novruz axşamı bayram süfrəsi qurulur və bütün ailə o süfrə ətrafında toplaşmış bayramı qeyd edir. Buna görə də hər kəs mağazalara, bazarlara axışır və Novruz süfrəsinə lazım olacaq ərzaqları alır, bayram axşamına tədarük görür.

Təbii ki, Novruz süfrəsinin bəzəyi şəkərbura və paxlava hesab olunur. Yeməklərdən isə yeməklərin şahı plov yer alır. Biz də sırf bayram süfrəsi üçün lazım olan ərzaqların qiymətini öyrənmək, Novruz süfrəsinin 4 nəfərlik bir ailə üçün təxmini neçəyə başa gələcəyini öyrənmək üçün bir neçə marketə baş çəkdik.

Öncə şəkərbura və paxlava üçün lazım olan ərzaqlarla maraqlandıq. Şəkərbura və paxlava üçün lazım olan ərzaqlardan unun kiloqramı 1 manat 20 qəpik, kərə yağları növündən və keyfiyyətindən asılı olaraq 3 manat 96 qəpik və 16 manat arasında, şəkər tozu 1 manat 30 qəpiyə satılırdı. Ləpələre gəlincə isə qovurulmuş araxis 6 manat 90 qəpik, qırmızı araxis 6 manat 50 qəpik, qovurulmuş fındıq 23 manat 90 qəpik, badam 25 manat 90 qəpik, antep fısıdğı 28 manat 90 qəpik, qoz ləpəsi 12 manat 90 qəpik və 22 manat 90 qəpik arasında dəyişirdi. Qabıqlı fındıq 8 manat 49 qəpik, hind qozu 9 manat 60 qəpik, adi qoz 7 manat 65 qəpiyə satılırdı. Quru meyvələrdən kişmiş kiloqramı 7-12 manat arasında, ərək və gavalı qurusu 10 manat, alça qurusu 8 manat, qara kişmiş 11 manat, xurma 4 manat, iyde 6 manat, innab 6-8 manat, fısıq 6 manat, ərək qurusu 13 manat 90 qəpiyə satılır.

Boyanmış yumurta Novruzun əsas atributu sayılır və xonçanı onsuz təsəvvür etmək mümkün deyil. Məhz buna görə də görünür ki, bir sıra işbazlar yumurtanın da qiymətini artırıb. Belə ki, 15 dənə yumurta 2 manat 25 qəpiyə satılırdı. Tək halda isə kənd yumurtası 30

Novruz süfrəsi neçəyə başa gələcək?

4 nəfərlik ailənin minimal bayram süfrəsi 200-250 manat edəcək

qəpiyə, fabrik yumurtası isə 19 qəpiyə satılır. Toyuq 4-6 manat arası, balıq növündən asılı olaraq 4-30 manat arasında satılırdı. Soğan 25 qəpik, Hovsan soğanı 1 manat 92 qəpik, qırmızı soğan 1 manat 18 qəpik, kartof 93 qəpik, pomidor 4 manat 20 qəpik, xiyar isə 3 manata satılırdı.

Süfrəsinə yeməklərin şahı sayılan plovla bəzəmək istəyənlər isə əllərini ciblərinin dərinliyinə salmalı olacaqlar. Çünki bu sızə xeyli baha başa gələcək. Düyülərin qiyməti 3 manat 54 qəpik, iki kiloluq dü-

yülər 6 manat 95 qəpik, 5 kiloluq torbada olan düyülər isə 13 manat 90 qəpiyə, dana ətii 11 manat 50 qəpiyə, qoyun ətii isə 10 manat 50 qəpiyə, kişmiş 6 manat 70 qəpik - 14 manat 50 qəpik arası, qaysı 10-15 manat arası, şabalıd 18 manat, zəncəfil 1 manat 20 qəpik-3 manat arası satılırdı.

Salat üçün lazım olan ərzaqlara gəlincə isə yaşıl noxud 2 manat 26 qəpik və 3 manat arasında, kapron qabda olan mayonezlər 2 manat 55 qəpik-3 manat 64 qəpik arası, bankada olan mayonezlər 3

manat 86 qəpik 4 manat 80 qəpik arası, kiçik bağlamada olan mayonezlər isə 77 qəpik-2 manat 90 qəpik arasında satılırdı.

Novruz süfrəsinə meyvəsiz təsəvvür etmək olmaz. Ancaq meyvələrin qiyməti kimisinin süfrəsində bu nemətin bol, kimisində isə az olacağını deməyə əsas verir. Yəni hər kəs cibinə görə hərəkət etməli olacaq. Çünki meyvələrin qiymətində 1 həftə öncəyə baxanda 50 qəpik-1 manat arası bahalaşma vardı. Belə ki, almanın kiloqramı 80 qəpik 2 manat arası, ar-

mud, heyva, banan 3 manat 50 qəpiyə, kök 1 manat 24 qəpiyə, portağal 2 manata 20 qəpiyə, nar 3 manata, naringi 3 manat, kivi 3 manata, ananas 6 manata, heyva 2, üzüm isə 12 manata satılırdı.

Yazın gəlişinin əsas atributu sayılan səmənilər isə formasına görə 1-5 manat arasında dəyişirdi.

Alıcılar qiymətdən narazı idilər və əksəriyyət Novruz süfrəsində müəyyən ixtisarlara edəcəyini deyirdi. Satıcılardan isə qiymətlərin niyə bu qədər kəllə-çarxa çıxdığını soruşduq-

da isə onların verəcək bir cavabı yox idi.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri minimal bayram süfrəsinin 200-250 manata başa gələcəyini dedi: "Novruz süfrəsinin bolluğu və çeşidliliyi ailələrin maddi vəziyyəti ilə bağlıdır. Bayram süfrəsi təbii ki, ailədən ailəyə fərqlənir. Amma Azərbaycanda son zamanlar qiymətlərin kəskin şəkildə bahalaşdığını və nominal gəlirlərin deyil də real gəlirlərin azaldığını nəzərə alsaq, bunun büdcəmişə uyğun olmadığını görürük. Hökumət nominal gəlirlərin 7 faiz artdığını deyir. Amma inflyasiyanı nəzərə alsaq görərik ki, gəlirlər artmayıb. Inflyasiya 15 faiz civarındadırsa, deməli, real gəlirlər azalıb. Bütün bu faktorları nəzərə alsaq, təbii ki, indiki bayram süfrəsi bahallığına, həm də insanların əl çətimliliyinə görə ötən illərdən ciddi şəkildə fərqlənəcək. Təbii ki, gəlirlilik səviyyəsinə görə süfrələr qurulacaq. İndiki qiymətlərlə hesablasaq, 4 nəfərlik bir ailənin minimal bayram süfrəsi həm axır çərşənbəni, həm də Novruz bayramı axşamını nəzərə alsaq, 200-250 manata başa gələcək. Bu da indiki şəraitdə ölkədə bir milyon 300 min təqaüdünlün olduğu və onun 900 minə yaxınının minimum təqaüd aldığı, ölkədə işləyənlərin böyük əksəriyyətinin dövlət büdcəsindən maaş aldığı və ortalama maaşın büdcə təşkilatlarında kifayət qədər aşağıdır, bütün bunları nəzərə alsaq, insanlar bayram süfrəsini qurmaqda böyük çətinliklərlə qarşılaşacaqlar".

□ **Günel MANAFLI**
Fotolar müəllifindir

Bu gün ilaxır çərşənbə - Torpaq çərşənbəsidir

Bu çərşənbədə Yer oyanır, torpaq nəfəs alır, əkinə, toxum səpinə hazır olur

Bu gün Novruzun müjdəçisi olan çərşənbələrdən sonuncu - Torpaq çərşənbəsi qeyd edilir. Bu çərşənbə xalq arasında "Axır çərşənbə", "Torpaq çərşənbəsi", "Çərşənbə-suri" adları ilə də tanınır. Torpaq çərşənbəsində Yer oyanır, torpaq nəfəs alır, əkinə, toxum səpinə hazır olur. İnam görə, Torpaq çərşənbəsi yetişəndə torpağa artıq toxum səpmək olar. Əfsanəyə görə, adamların ərzaq qıtlığından əziyyət çəkdiyi bu gündə su, od və yel torpaq xatunun yeraltı məbədinə qonaq gəlir, burada yatmış torpağı oyadırlar.

İlaxır çərşənbələrin içində ən möhtəşəmi, böyük təmtəraqla keçirilən axır çərşənbə axşamıdır. Həmin gün ailəyə səadət, xoşbəxtlik arzulanır. Bütün evlərdə bayram süfrələri açılır, müxtəlif yeməklər, əsasən də yeməklərin şahı hesab edilən aş bişirilir. Həmçinin bu gündə paxlava, şəkərbura, şəkərçörəyi, şorçoğalı

hazırlanır və süfrəyə qoyulur. Xonçanın ortasında səməni, hər ailə üzvünə şam, boyadılmış yumurtalar qoyulur. Süfrədə yeddi növ yemək nemət olur. Torpaq çərşənbəsi mərasim, oyun və şənliklərlə də zəngindir. Çünki həmin günün mərasimləri həm Suya, həm Oda, həm Yelə, həm də Torpağa inamı əks etdirir. Həmin

gün insanlar torpaq sahələrinə çıxar, təmizlik işləri görür, kütləvi şənliklər keçirər, əmək nəğmələri oxuyurdular. Bu çərşənbənin axşam şənlikləri daha gur olur: küsülülər bənişir, evlərdə üzərlik yandırılır, tonqallar qalanır, məşəllər yandırılır, bacalardan torbalar sallanır, qurşaq atılır, qulaq fallarına çıxılır. Qarıya yaxınlaşarkən eşidilən ilk sözü və ya bir neçə sözü yozub, bəxt haqqında müəyyən mülahizələr söyləyirlər. Məsələn, ilk eşidilən sözlər "ışığı yandır", "yaxşı olacaq" və s. olarsa, hər şeyin yaxşı olacağı güman edilir. Bundan başqa, subay oğlan və qızlar duzlu kökə yeyib yadırlar, su içməzlər. Gecə yuxuda (susuzluqdan) su görünür: içməyə kimsə su verir. Guya həmin su verən adam yuxu görənin qismətidir. İlin axır çərşənbə axşamı gecəsi cavan qızlar bir yerə yığılırlar. Bir qaba su tökürlər. Əllərindəki üzükləri çıxarıb saçlarına salırlar. Niyət tutub üzüyü suyun üstündən keçirirlər. Üzük fırlanmağa başlayır və qabın divarlarına dəyir. Üzük neçə dəfə qaba

dəyirsə, demək, o yaşda da qız gəlin köçəcək.

Yazın gəlişi ilə əlaqədar ilaxır çərşənbə axşamı həyətlərdə tonqal qalanır, insanlar odun üstündən hoppanırlar. Həm də tonqal üstündən atlanmaq köhnə ilin qada-balasını odda yandırmaq, yeni ilə qədəm qoymaq deməkdir. Axır çərşənbədə meydan tamaşaları göstərilir, qodu-qodu mərasimi keçirilir. Kəndirbaz oyunları, xoruz döyüşməsi, gülüş, xan-vəzir oyunu insanlar tərəfindən böyük coşqu ilə qarşılır. El inamına görə Axır çərşənbədə paltar tikmək olmaz; qəlbə dəymək olmaz; səfərə çıxmaq olmaz, yerə isti su tökmək, dirnaq tutmaq, təzə evə köçmək olmaz. İlaxır çərşənbədə 4 ilahi başlanğıc birləşir. Suya, Oda, Yelə və Torpağa tapınan insan torpağın və torpaqdan xələq olunanların oyanışına sevinir.

Novruz bayramının müjdəçisi Torpaq çərşənbəsi hər bir evə ruzi-bərəkət, sevinclilərlə gətirsin! Bayramınız mübarək!

□ **Günel MANAFLI**